STORTINGET

Innst. 97 S

(2021–2022)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 38 S (2021–2022)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i statsbudsjettet 2021 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (ekstra utbetaling til mottakere av bostøtte som hjelp til å dekke høye strømutgifter)

Til Stortinget

Sammendrag

Kommunal- og moderniseringsdepartementet foreslår i proposisjonen å øke bevilgningen til bostøtte i 2021 for å dekke en ekstraordinær utbetaling. Det vises til at kraftprisene er høye over hele landet. Dette gjør at mange får høye utgifter til oppvarming av boligen, noe som er spesielt utfordrende for dem med lave inntekter. Den ekstraordinære utbetalingen skal være en hjelp til å dekke høye strømregninger for husstander med lave inntekter.

Det gis i proposisjonen en omtale av bakgrunnen for forslaget, herunder om den norske kraftsituasjonen og om bostøtten. Det vises til proposisjonen for denne omtalen.

Regjeringen foreslår i proposisjonen en ekstraordinær utbetaling til husstander som mottar bostøtte for november 2021. Utbetalingen skal gjøres i desember, samtidig som den ordinære bostøtten utbetales.

Regjeringen foreslår at hver husstand får 1 500 kroner, og at husstander som består av flere personer, får 150 kroner i tillegg per person ut over den første.

Det vises i proposisjonen til at regjeringen vil komme tilbake med bevilgningsendringer for 2022.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger til grunn at antall berørte mottakere vil være om lag 72 000. Forslaget anslås å medføre utbetalinger på 118 mill. kroner.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rune Støstad, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Mari Holm Lønseth og Tore Vamraak, fra Senterpartiet, Heidi Greni, Kathrine Kleveland og Per Martin Sandtrøen, fra Fremskrittspartiet, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Grete Wold, fra Rødt, Tobias Drevland Lund, og fra Venstre, André N. Skjelstad, viser til at i denne innstillingen behandles Prop. 38 S (2021–2022).

Komiteen viser til at de norske kraftprisene har vært uvanlig høye gjennom 2021. Fram mot vinteren har prisen vært økende, og enkelte dager og timer har prisene vært svært høye. Det er forventet at kraftprisen vil holde seg på et høyt nivå gjennom vinteren. Utviklingen er likevel usikker og avhenger av værforholdene og kraftsituasjonen i landene rundt oss. Forbruket av strøm er høyest om vinteren, og komiteen ser at situasjonen kan bli belastende, særlig for mange vanskeligstilte husholdninger.

Komiteen viser til at regjeringen med denne proposisjonen foreslår å øke bevilgningen til bostøtte i 2021 for å dekke en ekstraordinær utbetaling. Komiteen mener det er viktig med tiltak som kan imøte-

komme de høye strømprisene, som særlig rammer de med lave inntekter. Komiteen vil vise til at utbetalingen skal gjøres i desember, samtidig som ordinær bostøtte utbetales. Komiteen merker seg at regjeringen foreslår at hver husstand får 1 500 kroner, og at husstander som består av flere personer, får 150 kroner i tillegg per person ut over den første. Komiteen viser videre til at regjeringen vil komme tilbake med forslag til bevilgningsendringer for 2022.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at det de siste månedene har vært store utslag i strømprisen. Slike store økninger kan være vanskelig å bære for familier med anstrengt økonomi fra før. Flertallet støtter derfor et forslag om midlertidig styrking av bostøtten og sosialhjelpen som avhjelper situasjonen. Flertallet viser til at det både i 2019 og ved to anledninger i 2021 har blitt foretatt en ekstra utbetaling av bostøtte for å dekke økte strømutgifter, og at dette er riktig å gjøre også i desember.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, legger til grunn at bostøttemottakere som får en ekstraordinær utbetaling gjennom denne ordningen, også omfattes av den brede kompensasjonsordningen varslet av statsminister Jonas Gahr Støre i Stortingets spontanspørretime i uke 49.

Dette flertallet forutsetter at regjeringen kommer snarlig tilbake med et forslag om videreføring av ekstrautbetalingene utover i 2022.

Dette flertallet legger til grunn at regjeringen vil følge med på utviklingen og komme tilbake til Stortinget ved behov.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener regjeringen kommer for sent på banen, og viser til at når denne innstillingen avgis i komiteen, er enda ikke den ordningen statsminister Støre forsiktig antydet i spørretimen onsdag 8. desember at ville komme om timer eller dager, kommet. Disse medlemmer mener selvsagt at den ordningen burde vært kjent i forkant av behandlingen av denne proposisjonen.

Disse medlemmer viser til brev fra statsråd Bjørn Arild Gram av 9. desember 2021, der det vises til at regjeringen skal komme tilbake med en helhetlig pakke som vil avlaste alle husholdninger, inkludert denne gruppen. Disse medlemmer viser til at brevet ikke klargjør hvordan denne pakken vil påvirke gruppen som mottar bostøtte. Disse medlemmer mener at denne klargjøringen burde være gjort før behandlingen av Prop. 38 S (2021–2022).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre merker seg at strømprisene har vært ekstraordinært høye over en lengre periode, samtidig har regjeringen valgt å vente med å håndtere utfordringene mange husstander har med de høye strømprisene. Disse medlemmer mener at regjeringen må følge utviklingen i strømprisene tettere fremover for å motvirke den vanskelige situasjonen som mange innbyggere nå står i.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at dette forslaget langt fra er nok til å hjelpe på situasjonen for mange. Disse medlemmer viser til at partiet har foreslått og blitt nedstemt når det gjelder å kutte i elavgift og merverdiavgift og å gi alle husstander et økonomisk bidrag på 4 000 kroner, for å nevne noen forslag denne høsten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre viser til behandlingen av Prop. 8 S (2021–2022), der Stortinget i november sikret at hver husstand fikk 2 950 kroner, og at husstander som består av flere personer, får 120 kroner i tillegg per person ut over den første. Eksempelvis fikk en barnefamilie på fem en ekstra utbetaling på 3 430 kroner. I denne proposisjonen foreslår regjeringen å redusere dette beløpet til at hver husstand får 1 500 kroner, og at husstander som består av flere personer, får 150 kroner i tillegg per person ut over den første.

Disse medlemmer foreslår at beløpet for desember skal være det samme som i november, og fremmer følgende forslag:

«I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, *overslagsbevilgning*, økes med ..... fra kr 3 224 608 000 til kr 3 460 608 000»	236 000 000

«Stortinget ber regjeringen ved ekstrautbetalingen av bostøtte legge til grunn tilskudd til hver husstand for desember 2021 på 2 950 kroner, og at husstander som består av flere personer, får 120 kroner i tillegg per person ut over den første.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at regjeringen har antydet at det vil komme en større kompensasjonsordning i forbindelse med høye strømpriser. Disse medlemmer har imidlertid under denne sakens behandling ikke fått svar på hvordan den vil treffe bostøttemottagere i desember, og hvilke nye tiltak som vil bidra for denne gruppen. Med dette som bakgrunn støtter disse medlemmer forslaget om å opprettholde økningen i bostøtte på samme nivå som i november.

Komiteens medlem fra Rødt stiller seg svært undrende til at beløpet som foreslås i Prop. 38 S (2021–2022) fra regjeringa, nærmest er halvert mot beløpet som ble vedtatt ved behandlingen av Prop. 8 S (2021–2022). Dette medlem mener det på ingen måte er grunn til å gi en utbetaling som er lavere i desember enn det som ble gjort i november.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at utbetalingen som ble vedtatt i november, var forutsatt å være en sjablongmessig engangsutbetaling, der beløpet var vurdert på grunnlag av høye strømpriser gjennom hele høsten. Regjeringen foreslår nå en ekstra utbetaling i desember 2021 og vil komme tilbake til forslag om ekstrautbetalinger gjennom vinteren 2022, noe som gjør at støtten for de fleste fordeles over flere måneder. Det betyr også at totalbeløpet vil være høyere for de aller fleste.

Komiteen viser til veileder for behandling av saker om økonomisk stønad under pandemien, som er besluttet videreført ut 2021. Av veilederen fremkommer det blant annet at kommunene bør være tilbakeholdne med å stille vilkår om avhending av bolig, bil eller andre eiendeler for å få innvilget sosialhjelp, da behovet antagelig vil være kortvarig. Komiteen ber regjeringen sørge for at denne veilederen også gjøres gjeldende så langt det passer i forbindelse med de høye strømprisene og ved behov utover i 2022.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt mener det er viktig at norske kommuner ikke kutter i sosialhjelpen med begrunnelse i disse inntektene, og ber regjeringen følge med på kommunene sin praktisering av sosialhjelpen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt vil bemerke at en stor svakhet ved Prop. 38 S (2021–2022) er at mottakerne risikerer å få fratrekk for andre ytelser. Disse medlemmer viser til behandling av Prop. 8 S (2021–2022) der et forslag fra Rødt, Sosialistisk Venstreparti og Fremskrittspartiet om at «Stortinget ber regjeringen sikre at den ekstraordinære utbetalingen av bostøtte ikke skal komme til fratrekk for andre ytelser», den gangen ble nedstemt. Disse medlemmer mener at den foreslåtte ekstra utbetalingen av bostøtte selvsagt ikke skal komme til fratrekk for andre ytelser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at den foreslåtte ekstraordinære utbetalingen av bostøtte i desember ikke skal komme til fratrekk for andre ytelser man allerede mottar, eller framtidige utbetalinger av bostøtte.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt peker på at Prop 38 (2021–2022) mangler løsninger for studenter og andre med lav inntekt som ikke får bostøtte, og forventer at regjeringen snarlig kommer tilbake til Stortinget med ordninger for å dekke disse behovene.

Komiteens medlem fra Rødt er svært bekymret for alle dem som nå mottar skyhøye strømregninger. Dette medlem mener at dagens bostøtteordning ikke er tilstrekkelig for å hjelpe alle som sliter med å betale for oppvarmingskostnader under den pågående strømkrisa. Dette medlem er derfor utålmodig etter å se hva Støre-regjeringa har tenkt å gjøre for alle dem som nå går en vanskelig jul i møte. Dette medlem mener likevel at alle tiltak som raskt kan igangsettes og som kan bøte på den prekære strømkrisa vanlige folk står i, deriblant ekstraordinær utbetaling av bostøtte, er sårt tiltrengt. Dette medlem mener samtidig at de strukturelle årsakene bak strømkrisa som Norge nå befinner seg i, som tettere sammenkobling i det europeiske kraftmarkedet og flere utenlandskabler, ikke bør underdrives. Flere måneder med ekstraordinært høye strømregninger har allerede tappet bankkontoene til folk flest, og nå frykter mange at en vinter med kaldt vær og ekstreme strømpriser vil knekke privatøkonomien. Dette medlem vil samtidig vise til at de høye strømprisene har gitt økte inntekter til staten, gjennom økt utbytte fra de statlige selskapene, økte momsinntekter på strøm og økt grunnrente. En beregning fra Energi Norge tilsier at disse ekstraordinært høye inntektene til staten i 2021 er i størrelsesorden 11 mrd. kroner. Dette medlem mener at det ikke er noen rettferdighet i at staten skal tjene seg rik på at folk flest må betale altfor mye for strømmen. Inntektene tilhører fellesskapet og bør brukes til

fellesskapets beste. Dette medlem viser til Rødt sitt Representantforslag 49 S (2021–2022), der det foreslås at Stortinget oppretter en ny bevilgningspost for tilbakebetaling av strøminntekter, og der Rødt foreslår at alle landets rundt 2,5 millioner husholdninger får utbetalt 4 400 kroner fra denne posten så raskt som mulig innen jul. Dette medlem viser videre til Rødt sitt alternative statsbudsjett for 2022, der Rødt foreslår å styrke bostøtteordningen med 500 mill. kroner mer sammenliknet med budsjettforliket mellom regjeringa og Sosialistisk Venstreparti, samt at Rødt foreslår å opprette en egen støtteordning på 200 mill. kroner for å dekke høye oppvarmingskostnader for andre enn bostøttemottakere.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Venstre:

Forslag 1

I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, *overslagsbevilgning*, økes med ..... fra kr 3 224 608 000 til kr 3 460 608 000	236 000 000

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen ved ekstrautbetalingen av bostøtte legge til grunn tilskudd til hver husstand for desember 2021 på 2 950 kroner, og at husstander som består av flere personer, får 120 kroner i tillegg per person ut over den første.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sikre at den foreslåtte ekstraordinære utbetalingen av bostøtte i desember ikke skal komme til fratrekk for andre ytelser man allerede mottar, eller framtidige utbetalinger av bostøtte.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
		Utgifter	
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	70	Bostøtte, *overslagsbevilgning*, økes med ..... fra kr 3 224 608 000 til kr 3 342 608 000	118 000 000

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 10. desember 2021

Lene Vågslid
leder

Siri Gåsemyr Staalesen
ordfører

VEDLEGG 1

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og distriktsministeren

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO
0026 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	21/6413-2	9. desember 2021

Svar på spørsmål til Prop. 38 S (2021-2022)

Jeg viser til Kommunal- og forvaltningskomiteens spørsmål om Prop. 38 S (2021-2022) *Endringer i statsbudsjettet 2021 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (ekstra utbetaling til mottakere av bostøtte som hjelp til å dekke høye strømutgifter).*

Under følger gjentakelse av spørsmål og svar.

Hva er begrunnelsen for denne nedjusteringen fra kr 2950 i november til kr 1500 i desember?

Svar:
Utbetalingen som ble vedtatt i november var forutsatt å være en sjablongmessig engangsutbetaling, der beløpet var vurdert på grunnlag av høye strømpriser gjennom hele høsten. Regjeringen foreslår nå en ekstra utbetaling i desember 2021 og vil komme tilbake til forslag om ekstrautbetalinger gjennom vinteren 2022, noe som gjør at støtten for de fleste fordeles over flere måneder. Det betyr også at totalbeløpet vil være høyere for de aller fleste.

Vil regjeringen foreta noen andre konkrete grep med virkning i desember for denne gruppen? Ber i så fall om mest mulig detaljert informasjon om disse.

Svar:
Regjeringen kommer snarlig tilbake med en helhetlig pakke som vil avlaste alle husholdninger, inkludert denne gruppen.

Når kan Stortinget forvente å få sak om bevilgningsendringer for 2022 til behandling?

Postadresse: Postboks 8112 Dep 0032 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon* 22 24 90 90
Org no.: 972 417 858

Svar:
Regjeringen vil om kort tid komme tilbake til endringer i statsbudsjettet for 2022.

Med hilsen

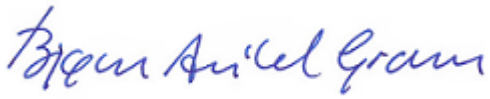

Bjørn Arild Gram

VEDLEGG 2

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Kommunal- og distriktsministeren

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO
0026 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
2021/5089	21/6413-5	9. desember 2021

Prop. 38 S (2021-2022) Endringer i statsbudsjettet 2021 under Kommunal- og moderniseringsdepartementet (ekstra utbetaling til mottakere av bostøtte som hjelp til å dekke høye strømutgifter)

Jeg viser til forslaget i Prop. 24 S (2021–2022) om 100 mill. kroner i økt rammetilskudd i forbindelse med merutgifter til sosialhjelp som følge av høye strømpriser, og spørsmål fra kommunal- og forvaltningskomiteen om hva det vil koste å utvide ordningen til hele landet.

Forslaget i Prop. 24 S (2021–2022) er basert på kommuner i de delene av landet som er omfattet av forslag om ekstra utbetaling av bostøtte i Prop. 8 S (2021–2022). Ved å ta utgangspunkt i at de 100 mill. kronene som foreslås i Prop. 24 S (2021–2022) fordeles mellom kommunene gjennom sosialhjelpsnøkkelen i inntektssystemet, vil en utvidelse til hele landet gi et ekstra behov på 24 mill. kroner, dvs. 124 mill. kroner til sammen.

Tabellen nedenfor viser fylkesvis fordeling av 124 mill. kroner for å styrke rammetilskuddet, hvis ordningen utvides til å gjelde hele landet.

Kommuner gruppert etter fylke	Styrking av rammetilskuddet, hjelp til å dekke høye strømutgifter (1000 kr)
Viken	28 968
Oslo	22 583

Postadresse: Postboks 8112 Dep 0032 Oslo
Kontoradresse: Akersg. 59 Telefon* 22 24 90 90
Org no.: 972 417 858

Kommuner gruppert etter fylke	Styrking av rammetilskuddet, hjelp til å dekke høye strømutgifter (1000 kr)
Innlandet	7 940
Vestfold og Telemark	10 399
Agder	7 312
Rogaland	10 203
Vestland	12 658
Møre og Romsdal	4 886
Trøndelag	9 213
Nordland	4 787
Troms og Finnmark	5 051
Hele landet	124 000

Med hilsen

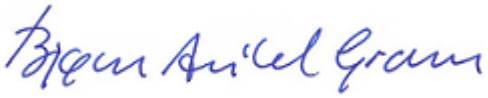

Bjørn Arild Gram

Svanemerketrykksak, 2041 0654 Trykk og layout: Stortingets administrasjon